

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, SEVERNÁ 314/10, ĎURKOV

Školský vzdělávací program pre 2. stupeň ZŠ –ISCED 2

Rok 2024/2025

Školský vzdelávací program

Názov ŠVP	Vzdelávací program pre žiakov ISCED 2 pre nižšie stredné vzdelávanie
Názov ŠKVP	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
Stupeň vzdelania	nižšie stredné vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Názov školy	Základná škola, Severná 314/10, Ďurkov
Adresa	Severná 314/10, 044 19 Ďurkov
IČO	35544392
Riaditeľ školy	PaedDr. Renáta Čabaiová
Zástupca riaditeľa školy	PaedDr. Renáta Gumanová
Zriaďovateľ	Obec Ďurkov, zastúpená starostom obce
Adresa zriaďovateľa	Hlavná 274/38, Ďurkov 044 19
Kontakt zriaďovateľa	055/6965554, obecdurkov@stonline.sk
Kontakt školy	055 / 6965286, skoladurkov@gmail.com
Dátum prerokovania na pedagogickej rade	27.01.2025
Dátum prerokovania v rade školy	03.02.2025
Miesto a dátum vydania	Ďurkov 04. 02. 2025
Dátum platnosti	od 04. 02. 2025 do 31. 8. 2025

.....
PaedDr. Renáta Čabaiová
riaditeľka školy

Naša škola sa riadi :

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky schválilo dňa 6. februára 2015 inovovaný ŠVP pre druhý stupeň základnej školy s 2015-/5129/5980:2-10A0 s platnosťou od 01.09.2015.
- Základné školy vzdelávajú žiakov 5. až 9. ročníka podľa inovovaných vzdelávacích programov.
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky schválilo dňa 20. 7. 2022 pod číslom 2022/18144:1-A2140 pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2022.
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 18. 9. 2023 pod číslom 2023/10619:6-A2140 pre základné školy s platnosťou od 18. 9. 2023.
- Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky schválilo pod číslom 2024/13598:1-C2141 Dodatok č. 15 k rámcovým učebným plánom pre základné školy s vyučovacím jazykom slovenským, pre základné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a pre základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny. Dodatkom sa upravuje vyučovanie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova v súlade s § 15a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť školy

Základná škola, Severná 314/10, Ďurkov leží na vlastnom pozemku, je situovaná na južnej strane obce v prírodnom prostredí na úpätí Slanských vrchov. Budova školy bola postavená v roku 1993 s kapacitou pre 350 žiakov. Základná škola je plnoorganizovaná štátna škola s právnou subjektivitou, ktorá poskytuje primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie. Druhý stupeň základnej školy – nižšie sekundárne vzdelávanie tvorí piaty až deviaty ročník. V súčasnosti školu navštevuje 185 žiakov, na druhom stupni je 5 tried a v nich 73 žiakov.

V roku 2015 vonkajšia budova školy prešla komplexnou rekonštrukciou. Školské budovy, ktorých časť je dvojpodlažná sú prepojené spojovacou chodbou, v prízemnom trakte sa nachádza školská kuchyňa a jedáleň.

Škola má spolu 13 tried, ŠKD, počítačovú učebňu, jazykové laboratórium, dielňu a tri kabinety (zemepisný, prírodovedný, kabinet telesnej výchovy). Vybavenie kabinetov sa pravidelne obnovuje a vymieňa za modernejšie. Všetky triedy sú vybavené interaktívnymi tabuľami s dataprojektormi. Školský klub sa využíva na besedy, premietanie filmov a na prípravu žiakov na vyučovanie na nasledujúci deň. Na škole je zavedená zmodernizovaná knižnica pre žiakov a zamestnancov školy.

Škola má k dispozícii telocvičňu a v areáli školy sa nachádza multifunkčné ihrisko.

2. Charakteristika žiakov

Základnú školu navštevujú žiaci pochádzajúci z obce Ďurkov. Väčšina žiakov pochádza z marginalizovaných rómskych komunít, ich rodinné prostredie je málo podnetné s nízkou zamestnanosťou a vzdelanosťou. V škole sú vzdelávaní aj žiaci so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami, v tomto školskom roku je to 15 žiakov.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Výchovno–vzdelávací proces zabezpečuje kvalifikovaný kolektív pedagogických zamestnancov. Na základnej škole pôsobí 15 učiteľov, 5 asistentov, 1

vychovávateľka v ŠKD a pedagogický zbor dopĺňa 1 farár, ktorý vyučuje rímsko – katolícku náboženskú výchovu.

Na škole pôsobí výchovná poradkyňa, koordinátorka výchovy a vzdelávania, školská psychologička, prevádzku školy zabezpečujú 4 nepedagogickí zamestnanci. Na škole je zriadený školský podporný tím.

Pedagogickí zamestnanci sú schopní tímovej práce a majú záujem prehĺbovať a rozširovať svoju kvalifikáciu, podľa svojich aprobačných skupín sú rozdelení do predmetovej komisie, kde riešia odborné otázky vzdelávania. Výchovný poradca zabezpečuje úlohy v oblasti poradenstva pri výbere povolania, koordinuje prácu triednych učiteľov, spolupracuje s CPP a ČŠPP. Vedenie školy sa snaží zvyšovať odbornosť pedagogického zboru a poskytuje všetkým zamestnancom možnosť systematického vzdelávania sa.

Niektorí pedagógovia a pedagogickí asistenti pôsobia aj ako vedúci záujmových útvarov.

4. Organizácia prijímacieho konania

Škola nemá špecifické požiadavky na prijatie žiaka do jednotlivých ročníkov druhého stupňa. Žiaci do piateho ročníka postupujú automaticky bez výberového konania po ukončení 4. ročníka.

5. Dlhodobé projekty

Škola sa zapojila do viacerých projektov:

- Projekt na podporu klubov rómskej mládeže – 2000/2001 – organizovaný Open Society Foundation
- Projekt Infovek – 2003/2004 - organizovaný Ministerstvom školstva SR
- Projekt PHARE -SR0103.01 – 2002/2004 - Podpora rómskej menšiny v oblasti vzdelávania
- Projekt Vytvorenie jazykovej učebne 2007/2008 - organizovaný Ministerstvom školstva SR
- Projekt Otvorená škola 2007/2008 - organizovaný Ministerstvom školstva SR
- Projekt Uľahčenie prístupu žiakom z MRK na ZŠ v Ďurkove k vzdelávaniu na škole 2012 – 2014, organizovaný Ministerstvom školstva SR

- Národný projekt zvyšovania kvality vzdelávania na základnej škole s využitím elektronického testovania 2013-2015
- Nové trendy vzdelávania učiteľov anglického jazyka na základnej škole 2014-2015
- Národný projekt „Škola otvorená všetkým“ 2017-2019
- V školskom roku 2019/2020 je škola napojená na projekt ŠOV, pokračujúci pod názvom „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov“, „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II“, ktorý pokračuje pod názvom „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov III“
- Projekt „Zdokonaľovanie čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti na ZŠ Ďurkov“ 2019/2021

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Škola úzko spolupracuje so Zriaďovateľom školy a s Radou školy. Rada školy bola znova konštituovaná v roku 2024. Je 11 členná a sú jej predkladané všetky potrebné dokumenty na vyjadrenie.

Rada školy spolu s učiteľmi organizuje významné podujatia - Deň detí, Posedenie s Mikulášom, Posedenie pri jedličke, Karneval, Deň matiek, Deň otvorených dverí, športové podujatie Beh školy a iné.

Počas celého školského roka je škola otvorená širokej rodičovskej verejnosti. Cieľom spolupráce školy s rodičmi je zapájanie rodičov do života školy, snaha vzbudiť záujem rodičov o prácu ich detí v škole, prekonať bariéru medzi rodičmi a pedagógmi. Rodičia získavajú informácie o výsledkoch vzdelávania prostredníctvom žiackej knižky, aktívov rodičovských združení a konzultačných hodín.

Škola spolupracuje s Centrom poradenstva a prevencie, Slovenskej jednoty 29 v Košiciach a s Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva Bocatiova 1 v Košiciach pri vyšetrení žiakov s poruchami správania a učenia sa, v oblasti profesijnej orientácie a v oblasti primárnej prevencie, s Rozvojovým tímom v Ďurkove, s ÚPSVaR Košice - okolie, obvodným policajným oddelením v Bohdanovciach a Krajským riaditeľstvom policajného zboru Košice - okolie.

7. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci a pedagógovia cítili v škole, čo najpríjemnejšie snažíme sa, aby interiér a exteriér školy, bol vždy esteticky upravený. Kladieme dôraz na úpravu tried a ostatných priestorov školy. Výzdoba chodieb je zameraná na ľudové tradície. Je tam zariadená slovenská ľudová izba. Na chodbách sú ukážky ľudových krojov, hospodárskeho a iného náradia používaného v minulosti. V ďalších častiach sú vystavené výtvarné práce žiakov, školské žiacke projekty, úspechy žiakov vo forme diplomov, ktoré získali v mnohých súťažných podujatiach a nástenky podnecujúce žiakov k národnej hrdosti.

Nástenky v triedach sa aktualizujú podľa ročných období a aktuálnych tém. Estetizáciu školy dotvára bohatá kvetinová výzdoba.

Dôležitým prostriedkom na udržanie pracovnej výkonnosti žiakov sú prestávky, striedanie práce a odpočinku. Malá prestávka trvá 10 minút, veľká prestávka (po 2.vyučovacej hodine) trvá 15 minút. Veľkú prestávku môžu žiaci v prípade priaznivého počasia tráviť na čerstvom vzduchu v areáli školy.

Škola postupne prechádza rekonštrukciou – vymenili sa radiátory v triedach a na chodbách, sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov, vymaľovala sa zborovňa, triedy a chodba, opravili sa šatne pre žiakov.

Škola je umiestnená v areáli s množstvom zelene, kde žiaci majú dostatok priestoru na svoju školskú a mimoškolskú činnosť.

Trvalou úlohou a cieľom školy je budovanie priateľskej atmosféry medzi učiteľom a žiakom a žiakmi navzájom. Predpokladom splnenia tohto cieľa sú pedagógovia, ktorí svojím citlivým prístupom k žiakom vytvárajú na vyučovacích hodinách i mimo nich atmosféru pohody, klľudu a priateľstva. Tá sa zakladá na vzájomnej tolerancii, rešpektovania sa, plnenia určených úloh a dôvere.

II. Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia

Vnútorňý systém hodnotenia kvality zameriavame na 3 oblasti:

- 1.Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky a rezervy, aké je jeho zlepšenie, má motivovať žiaka k lepším výkonom, umožniť im pohľad na dosiahnutú úroveň a momentálny prospech. Súčasťou hodnotenia je aj povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. V hodnotení žiakov zohľadňujeme úroveň dosahovaných cieľov nižšieho sekundárneho vzdelávania, tak ako sú uvedené v školskom zákone, štátnom a školskom vzdelávacom programe.

Hodnotenie žiaka je súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu a zabezpečuje spätnú väzbu. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania sa. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných a budeme zohľadňovať výchovno – vzdelávacie potreby jedinca.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z Metodických pokynov č.22/2011 - na hodnotenie žiakov základných škôl s účinnosťou od 01.05.2011, a v súlade s § 55 zákona č 245/2008 Z. z o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

Hodnotenie prospechu:

Hodnotenie a klasifikáciu budeme realizovať priebežne a súhrne.

Pri priebežnom hodnotení budeme uplatňovať hodnotenie čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách, bude mať hlavne motivačný charakter, učiteľ bude zohľadňovať vekové a individuálne osobitosti žiaka.

Súhrne hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa bude uskutočňovať na konci prvého a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň a kvalitu jeho vedomostí, zručností a návykov v danom predmete.

Pri klasifikácii žiackych prác – didaktické testy, vstupné, priebežné a výstupné testy, písomné a kontrolné práce, postupujeme na základe spoločných kritérií, prostredníctvom ktorých sledujeme vývoj žiaka komplexne. Spôsoby hodnotenia jednotlivých predmetov, početnosť písomných prác, testov, kontrolných prác sú súčasťou plánu predmetových komisií.

Priebežné a súhrnné hodnotenie prospechu žiaka sa vo všetkých vyučovacích predmetoch, vrátane výchov (okrem predmetu Náboženská výchova) klasifikuje týmito stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný.

Prospech vo všetkých vyučovacích predmetoch (okrem náboženskej výchovy) budeme na vysvedčení uvádzať slovom, označujúcim klasifikačný stupeň.

Prospech žiaka v predmete Náboženská výchova sa hodnotí:

- a.) „aktívne absolvoval“, ak sa žiak na vyučovaní aktívne zúčastňoval,
- b.) „absolvoval“, ak sa žiak na vyučovaní ospravedlnene nezúčastňoval alebo bol prítomný a zo závažných dôvodov nepracoval,
- c.) „neabsolvoval“, ak žiak na vyučovaní nepracoval alebo sa neospravedlnene vyučovania nezúčastňoval,
- d.) „oslobodený“, ak bol žiak oslobodený od vzdelávania sa vo vyučovacom predmete v plnom rozsahu.

O spôsobe hodnotenia jednotlivých vyučovacích predmetov rozhodne riaditeľka školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

Pri celkovom hodnotení sa pri určovaní stupňa prospechu hodnotí kvalita vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia.

Informácie zákonným zástupcom o hodnotení žiaka podáva triedny učiteľ a vyučujúci jednotlivých predmetov priebežne prostredníctvom žiackej knižky, na triednych schôdzach a konzultáciách.

Hodnotenie správania:

Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami: 1- veľmi dobré, 2 - uspokojivé, 3 - menej uspokojivé, 4 – neuspokojivé.

Pri hodnotení správania žiaka podľa § 55 ods. 15 zákona budeme zohľadňovať dodržiavanie pravidiel správania sa žiaka uvedených v školskom poriadku počas hodnotiaceho obdobia, udelené pochvaly a iné ocenenia a uložené napomenutia a pokarhania.

Pri hodnotení správania žiaka so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami podľa § 55 ods. 15 zákona budeme zohľadňovať aj jeho špeciálne výchovno-

vzdelávacie potreby a jeho správanie hodnotiť v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie.

Celkové hodnotenie žiaka prerokúva pedagogická rada.

2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je spracované podľa §70 Zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa pracovného poriadku.

Hodnotenie pedagogických zamestnancov sa vykonáva jedenkrát ročne a je orientované na:

- jeho vzťah k žiakom,
- na výchovnovzdelávací proces,
- hodnotenie jeho profesijného rastu.

Hodnotenie zamestnancov sa uskutočňuje na základe:

- pozorovania práce - hospitácie,
- rozhovoru so zamestnancom,
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje, sledovanie pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa,
- hodnotenie výsledkov PZ v mimoškolskej činnosti,
- zapojenia sa do projektov školy, propagácia školy na verejnosti,
- dodržiavania a využívania pracovného času, plnenie pracovných povinností, vedenie pedagogickej dokumentácie
- spolupráce na tvorbe školského vzdelávacieho programu.

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby žiaci a rodičia získali dostatočné informácie o škole a aktivitách prebiehajúcich na škole. Verejnosť je informovaná o podmienkach na vzdelanie, výsledkoch vzdelávania a priebehu vzdelávania.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a stupeň dôležitosti
- posúdenie toho, ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe

- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení.

Kritériom pre školu je spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov a kvalita výsledkov.

III. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania predstavujú spoločný základ pre konkretizované predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém, ktoré sa majú výchovou a vzdelávaním naplniť.

Naším cieľom pri výchove a vzdelávaní je najmä:

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie pre bežný život;
- umožňovať každému žiakovi v rámci výučby nadobúdanie kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov;
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania;
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť);
- poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní;
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka;
- rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu, podporovať prosociálne správanie žiakov, účinne spolupracovať, rozvíjať si sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom a ďalším ľuďom;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

2. Forma výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na druhom stupni základnej školy organizuje dennou formou.

Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečovaného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu;
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu;
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov; v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy.

3. Vyučovací jazyk

Výchova a vzdelávanie každého predmetu sa uskutočňuje v slovenskom jazyku.

4. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Cieľom našej školy je všestranný rozvoj osobnosti žiaka s rešpektovaním jeho individuálnych zvláštností. Škola sa zameriava na rozvoj komunikačných schopností žiakov, na získanie zručností žiaka v oblasti IKT, na rozvíjanie pracovných návykov a manuálnych zručností žiakov.

Pozornosť venujeme žiakom zo ZZ, kde úzko spolupracujeme s rodičmi aj s príslušnými organizáciami (CPP, CŠPP).

Naši žiaci sa môžu prezentovať na verejnosti rôznymi vystúpeniami z príležitosti Dňa matiek, Vianočnej akadémie.

Nedostatkom, nie celkom z našej viny je nedostatočná spolupráca s rodičmi, ktorí neprejavujú záujem o výchovno – vzdelávacie výsledky svojich detí.

Stupeň vzdelania: Nižšie stredné vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni. Žiakom, ktorí úspešne absolvovali 9. ročník sa na vysvedčení s doložkou uvedie označenie

úrovne Slovenského kvalifikačného rámca/Európskeho kvalifikačného rámca (SKKR /EKR): 2.

Stupeň vzdelania – po ukončení 9. ročníka – ISCED2

5. Charakteristika odboru vzdelávania a jeho dĺžka

Nižšie stredné vzdelávanie zabezpečuje rozvoj osobného potenciálu každého žiaka, jeho spôsobilostí, zručností a vedomostí potrebných v osobnom i občianskom živote a pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiakov v súlade s etickými hodnotami. Nižšie stredné vzdelávanie – druhý stupeň základnej školy tvorí 5. – 9. ročník. Dĺžka trvania nižšieho stredného vzdelávania podľa tohto vzdelávacieho programu je päť rokov.

6. Profil absolventa

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebavzdelávania v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;

- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

7. Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Zohľadňovanie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj jeho schopností a osobností a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a jeho primerané začlenenie do spoločnosti.

Na podporu výchovy a vzdelávania žiaka so zdravotným znevýhodnením škola zabezpečí najmä poskytnutie podporných opatrení podľa vyjadrenia pedagogického zamestnanca školy, odborného zamestnanca školy alebo zariadenia poradenstva a prevencie. Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť v súlade s písomným vyjadrením riaditeľa školy, okrem prípadov, ak to vzhľadom na personálne, priestorové, materiálne – technické a finančné podmienky v navrhovanom rozsahu preukázateľne nie je možné.

7.1 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením

Základná škola vzdeláva žiakov so zdravotným znevýhodnením spolu s ostatnými žiakmi školy, vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom.

Škola vzdeláva žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktorí nepotrebujú špeciálne priestorové úpravy, vytvorenie špeciálnych tried na individuálne alebo skupinové vyučovanie týchto žiakov. V prípade žiakov so zdravotným znevýhodnením bude ich

vyučovanie prebiehať v triedach spolu s ostatnými žiakmi školy, ak je to potrebné, podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý obsahuje podporné opatrenia a upravuje jednotlivé časti školského vzdelávacieho programu podľa potrieb žiaka, najmä obsah, metódy, formy alebo spôsoby hodnotenia a spoluprácu so zákonným zástupcom a pedagogickými alebo odbornými zamestnancami. Individuálny vzdelávací program žiaka so zdravotným znevýhodnením vypracováva v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a po konzultácii so zákonným zástupcom žiaka a tiež aj po konzultácii so žiakom, pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi.

Žiak so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy.

7.2 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je umožniť im vzdelávať sa a rozvíjať v súlade s ich vývinovými charakteristikami (napr. akcelerovaný kognitívny vývin) a s prihliadnutím na možné vývinové špecifiká, súvisiace s ich nadaním (napr. asynchrónny vývin). Nadaný žiak sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy, ktorý vychádza zo vzdelávacích programov zameraných na príslušné nadanie. Nadaný žiak sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy, ktorý vychádza zo vzdelávacích programov zameraných na príslušné nadanie. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú nadanému žiakovi, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý obsahuje podporné opatrenia na základe vyjadrenia pedagogického zamestnanca, odborného zamestnanca školy alebo zariadenia poradenstva a prevencie. Individuálny vzdelávací program nadaného žiaka vypracováva po konzultácii so zákonným zástupcom žiaka, a ak ide o žiaka základnej školy najmenej v piatom ročníku alebo o žiaka strednej školy aj po konzultácii s týmto žiakom, pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Triedy s rozšíreným vyučovaním niektorých predmetov alebo športové triedy možno zriaďovať aj pre tých žiakov, ktorí

neboli diagnostikovaní ako nadaní žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ale vybraní na základe kritérií určených riaditeľom školy. Za triedy pre žiakov s nadaním sú pokladané iba tie triedy, ktorých žiaci boli ako nadaní diagnostikovaní zariadením poradenstva a prevencie.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je úlohou školy zabezpečiť žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania, na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov a na prípadné špecifické vývinové charakteristiky, súvisiace s nadaním (napr. asynchronia, dysfunkčný perfekcionizmus, senzitivita);
- zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- v prípade potreby spolupracovať so psychológom, prípadne s iným odborným zamestnancom;
- v prípade umelecky nadaných žiakov spolupracovať s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobnosti a správania;
- dbať na komplexný rozvoj osobnosti nadaných žiakov;
- zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a uplatňovať diferencovaný prístup vo vyučovaní, vrátane postupov zameraných na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie;
- umožniť žiakom vzdelávanie pod vedením tútora alebo vzdelávanie v konkrétnom predmete pod vedením učiteľa školy vyššieho stupňa;
- viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce, sebareflexii a sebaaprijatii;
- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci.

8. Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP škola v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania zabezpečí najmä:

- prispôsobenie metód a foriem vzdelávania podľa individuálneho prístupu tak, aby boli žiaci podporení a motivovaní sa efektívne vzdelávať;
- včasné riešenie ťažkostí vo vzdelávaní, využívanie podpory pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti podpory pedagogických a odborných zamestnancov;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov s ohľadom na ich pokračujúce vzdelávanie, pôsobenie na trhu práce a praktický život;
- prípravu aktivít, v ktorých môžu žiaci prejsť a uplatniť svoje záujmy, silné stránky a schopnosti;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia;
- v prípade odlišného materinského jazyka žiaka škola v obsahu a metódach vyučovania individuálne zohľadní mieru jeho znalosti vyučovacieho jazyka.

Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné.

Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach spolu s ostatnými žiakmi. V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky vyučovacie predmety) v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Ak má žiak zo SZP zároveň odlišný materinský jazyk a potrebu podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka navštevovanej školy, škola to zohľadní vo vyučovaní a podľa potreby aj v individuálnom vzdelávacom programe daného žiaka.

9. Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu sa berie ohľad na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka – dieťaťa cudzinca (ďalej len „žiak – cudzinec“)

a uplatňujú sa podporné opatrenia v rozsahu a intenzite, ktorá zodpovedá jeho potrebám.

Podporné opatrenia môžu byť zamerané na:

- a. uplatňovanie personalizovaného a diferencovaného prístupu úpravou cieľov a obsahu výchovy a vzdelávania, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní, vrátane metód a foriem skúšania a hodnotenia;
- b. podporu na osvojovanie si štátneho (slovenského) jazyka a podporu na osvojovanie si vyučovacieho jazyka školy, pokiaľ ním je iný ako slovenský jazyk;
- c. využívanie kompenzačných a špeciálnych edukačných pomôcok;
- d. identifikáciu potrieb, prekážok a bariér vo výchove a vzdelávaní formou pedagogickej a orientačnej diagnostiky, monitoringu a hodnotenia rizík.

Úprava cieľov a obsahu výchovy a vzdelávania sa môže realizovať formou rozloženia v rámci vzdelávacieho cyklu či stupňa vzdelania, tzn., že pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu sa berie ohľad na úroveň doterajšieho vzdelania, ovládanie vyučovacieho jazyka a na ďalšie individuálne osobitosti žiakov – cudzincov.

Hodnotenie žiakov – cudzincov je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, tak ako aj u ostatných žiakov školy. Vo všeobecnosti u všetkých žiakov – cudzincov zaradených na základné vzdelávanie v adaptačnom období platí, že je potrebné zohľadňovať pri ich hodnotení nedostatočnú znalosť štátneho jazyka, resp. vyučovacieho jazyka, nakoľko sa jedná o závažnú súvislosť, ktorá ovplyvňuje ich výkon. Zároveň platí, že základná škola môže zohľadniť úroveň ovládania štátneho jazyka žiaka – cudzinca aj v ďalších rokoch jeho vzdelávania. Žiaka – cudzinca je žiadúce hodnotiť individuálne, prispôbiť hodnotenie špecifickým potrebám a rozvojovým možnostiam tohto žiaka.

Podporný systém hodnotenia žiaka – cudzinca nastaví pedagogickí zamestnanci v spolupráci s odbornými zamestnancami alebo so školským podporným tímom, respektíve s odbornými zamestnancami zariadenia poradenstva a prevencie.

Počas adaptačného obdobia žiaka – cudzinca, v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka školy, sa odporúča pri priebežnom aj súhrnnom hodnotení využívať prevažne slovné hodnotenie, a to najmä u žiakov 1. stupňa základnej školy. U žiakov 2. stupňa základnej školy sa odporúča hodnotiť slovne, prípadne doplniť klasifikáciu slovným hodnotením (tzv. kombinované hodnotenie). Pokiaľ je to možné, pri hodnotení žiaka – cudzinca sa zohľadnia aj výsledky predchádzajúceho vzdelávania na škole v cudzine (dostupné v listinnej alebo digitálnej podobe).

Ak sa trieda, v ktorej je zaradený žiak – cudzinec hodnotí klasifikačnými stupňami, odporúča sa žiakovi minimálne počas adaptačného obdobia upraviť formu hodnotenia. Iná forma hodnotenia pre tohto žiaka – cudzinca, sa uvedie do zápisnice z pedagogickej rady aj s predpokladanou dĺžkou obdobia, počas ktorého bude tento žiak hodnotený inak ako ostatní žiaci príslušnej triedy v príslušnom vyučovacom predmete.

Ostatným žiakom triedy je vhodné vysvetliť, prečo je žiak – cudzinec hodnotený inak.

Základné princípy hodnotenia:

- prihliadať na úroveň ovládania vyučovacieho jazyka žiakom – cudzincom,
- hodnotiť pokrok a osvojenie si vzdelávacieho obsahu,
- zohľadňovať pri hodnotení individuálnu situáciu.

Žiakom – cudzincom sa na odstránenie jazykových bariér poskytuje jazyková podpora na osvojenie si štátneho (slovenského) jazyka. Jazykovú podporu zabezpečuje škola v rozsahu podľa výsledkov jazykovej diagnostiky, aktuálne platných podmienok vzdelávania žiakov – cudzincov a podmienok školy. Jazykovú podporu môže poskytovať podľa rozhodnutia vedenia školy pedagogický zamestnanec školy, alebo škola sprostredkuje jazykový kurz zabezpečovaný externým poskytovateľom, ktorý je realizovaný priamo v škole, mimo školy alebo dištančnou formou prostredníctvom prostriedkov založených na využívaní počítačových sietí. V prípade dištančnej formy sa odporúča žiakovi zabezpečiť materiálno-technickú asistenciu zo strany školy. Škola vytvára skupiny od 1 do 8 žiakov. Skupina môže byť z hľadiska prvého (materinského) jazyka žiakov a veku zmiešaná.

Na základe výsledkov jazykovej diagnostiky je žiak – cudzinec zaradený do jedného z troch variantov jazykovej podpory.

Žiak – cudzinec bez znalosti slovenského jazyka je vzdelávaný v rámci intenzívnej jazykovej podpory podľa vzdelávacieho štandardu pre slovenský jazyk ako druhý jazyk – úroveň 1 s minimálnou časovou dotáciou 48 hodín a s odporúčanou časovou dotáciou 200 vyučovacích hodín.

Žiakovi – cudzincovi so základnou úrovňou ovládania slovenského jazyka (približne na úrovni A1 – A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky) sa poskytuje jazyková podpora podľa vzdelávacieho štandardu pre slovenský jazyk ako druhý jazyk – úroveň 2 s minimálnou časovou dotáciou 64 hodín a s odporúčanou časovou dotáciou 150 vyučovacích hodín.

Žiakovi – cudzincovi s dostatočnou znalosťou slovenského jazyka (prahová úroveň, t. j. približne na úrovni B1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky) je poskytovaná individuálna jazyková podpora podľa jeho potrieb a nárokov vzdelávania. V prípade nedostatočnej znalosti akademického jazyka je odporúčaná jazyková podpora s časovou dotáciou 100 vyučovacích hodín prispôbená individuálnym jazykovým potrebám žiaka. Podpora je poskytovaná súbežne aj v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu.

Žiakovi – cudzincovi s potrebou podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka v národnostných školách alebo národnostných triedach môže škola poskytnúť podporu cez rozšírené vzdelávanie v rámci povinného vyučovacieho predmetu, voliteľného vyučovacieho predmetu, kurzu či doučovania so zameraním na osvojovanie si vyučovacieho jazyka školy. V prípade jazykového kurzu ho môže škola sprostredkovať aj cez externého poskytovateľa, ktorý je realizovaný priamo v škole, mimo školy alebo dištančnou formou prostredníctvom prostriedkov založených na využívaní počítačových sietí. V prípade dištančnej formy sa odporúča žiakovi zabezpečiť materiálno-technickú asistenciu zo strany školy. Žiaci – cudzinci v národnostných školách a národnostných triedach, ktorí taktiež neovládajú slovenský jazyk, postupujú pri osvojovaní si slovenského jazyka spolu s ostatnými žiakmi. V prípade potreby, napríklad keď nastúpia do školy v inom ako 1. ročníku, môžu školy využiť i vyššie zmienené podporné opatrenia na osvojenie si slovenského jazyka.

Škola môže na základe odporúčania zariadenia a poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu vypracovať pre žiaka individuálny vzdelávací program. V rámci individuálneho vzdelávacieho programu na základe jazykovej diagnostiky škola upraví žiakovi vzdelávací program nahradením časti programu vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra. Ak ide o žiaka, ktorý sa začne na škole vzdelávať vo vyšších ročníkoch a ktorý sa vzdeláva v národnostných školách a národnostných triedach, upraví časť programu vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra vzdelávacím programom jazykového kurzu.

10. Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

10.1 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov, a tým aj kooperáciu v rámci jednotlivých predmetov.

Tab. 1 Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety ŠVP pre nižšie stredné vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť	Vyučovacie predmety
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra Cudzí jazyk (Anglický jazyk, Ruský jazyk)
Matematika a práca s informáciami	Matematika Informatika Finančná gramotnosť
Človek a príroda	Fyzika Chémia Biológia
Človek a spoločnosť	Dejepis Geografia Občianska náuka Regionálna výchova
Človek a hodnoty	Etická výchova/Náboženská výchova
Človek a svet práce	Technika
Umenie a kultúra	Hudobná výchova Výtvarná výchova
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova

10.1.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria vyučovacie predmety slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk a ruský jazyk.

Spoločným menovateľom je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

Podstatou oblasti je súhrn predmetových kompetencií, ktoré umožňujú výrazne posilniť komunikačno – zážitkový model vyučovania, a naopak oslabujú tendenciu obsiahnuť školskú podobu vedných skupín.

10.1.2 Matematika a práca s informáciami

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety matematika a informatika, je v rámci nižšieho stredného vzdelávania založená na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť.

Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentmi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

10.1.3 Človek a príroda

Vzdelávaciu oblasť Človek a príroda tvoria vyučovacie predmety fyzika, chémia, biológia.

Vzdelávacia oblasť sa prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre vedeckú prácu, a to najmä javmi, klasifikácie, merania a predvídania. Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi fyzika, chémia, biológia, geografia, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry a ľudstva.

10.1.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety dejepis, geografia s jej humánnou zložkou a občianska náuka.

Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú.

Vzdelávacia oblasť otvára priestor na kultivovanie individuálnych a spoločenských kompetencií. Učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok a prispieva ku kritickému mysleniu žiakov. Súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu.

10.1.5 Človek a hodnoty

Vzdelávaciu oblasť Človek a hodnoty tvoria učebné predmety etická výchova a náboženská výchova.

Hlavnou úlohou oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zároveň podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, pre vytváranie harmonických a stabilných vzťahov v rôznych sociálnych skupinách – v rodine, na pracovisku, v spoločnosti.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Zvlášť dôležité je rozvíjať sebaúctu a úctu k iným, interpersonálne sociálne zručnosti a zvyšovať odolnosť žiakov voči negatívnym sociálno – patologickým či amorálnym vplyvom.

Základným cieľom náboženskej výchovy je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

10.1.6 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť zahŕňa návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce.

Predmet technika je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakovi priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia. Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií. Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií.

10.1.7 Umenie a kultúra

Vzdelávaciu oblasť Umenie a kultúra tvoria učebné predmety výtvarná výchova, hudobná výchova.

Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií vizuálneho, dramatického, hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikultúrne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho seberealizáciu.

Výtvarná výchova vedie žiakov k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení. V tvorivom procese dochádza

ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívnej a názorovej samostatnosti.

Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

10.1.8 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom telesná a športová výchova, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využitelnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov.

Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus.

10.2 Prierezové témy

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti, s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

Prierezové témy sa realizujú ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov,

kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami. *(Ak sú ciele prierezových tém napĺňané v rámci vyučovania predmetov, nie je potrebné ich duplicitne zaznamenávať v triednej knihe.)* V rámci nižšieho stredného vzdelávania majú prierezový charakter tieto témy: Multikultúrna výchova, Mediálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Ochrana života a zdravia, Finančná gramotnosť.

10.2.1 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva.

S prierezovou témou Multikultúrna výchova úzko súvisí regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, ktorá sa vo svojom obsahu ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia. Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa môže realizovať ako súčasť učebných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova, dejepis a geografia alebo prostredníctvom voliteľných predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis a podobne.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti

- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

10.2.2 Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá.

Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií. Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

10.2.3 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe,

o svojom aktuálnom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi a medzi učiteľmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným

- optimálne usmerňoval vlastné správanie

osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce

- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce

- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií

- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

10.2.4 Ochrana života a zdravia

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar.

Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie

- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane

- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života

- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc

- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách
- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

10.2.5 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vede žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie
- rozpoznal a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...)
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

10.2.6 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

10.2.9 Finančná gramotnosť

Problematika výchovy a vzdelávania na podporu rozvoja finančnej gramotnosti je v rozsahu uvedenom v NŠFG povinnou súčasťou základného vzdelávania. Je do neho začlenená plošne. To znamená, že každý absolvent daného stupňa vzdelávania musí byť s ňou v určenom rozsahu oboznámený. Nepostačuje, ak je realizovaná len časťou triedy alebo len krúžkami. Z tohto dôvodu sme na našej škole vytvorili samostatný predmet Finančná gramotnosť, ktorý sa vyučuje v 9.ročníku. V nižších ročníkoch je finančná gramotnosť začlenená do jednotlivých predmetov ako prierezová téma.

11. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy obsahujú súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Na ich základe škola vo svojom školskom vzdelávacom programe vypracuje učebné osnovy, ktoré vymedzujú výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu školy.

Rozdelenie štandardov do ročníkov v štátnom vzdelávacom programe má charakter odporúčania. Škola pri tvorbe učebných osnov dodržiava zásadu vekuprimeranosti a zásadu logickej nadväznosti obsahu vzdelávania. Učebnými osnovami povinného vyučovacieho predmetu, ktorého časová dotácia sa v učebnom pláne nezvyšuje alebo zvyšuje bez rozšírenia obsahu, môžu byť vzdelávacie štandardy. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, v ktorých sú obsiahnuté

vedomosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah.

Vzdelávacie štandardy je nevyhnutné chápať ako základné východisko k mnohostranne chápanej výučbe, preto výučbu nemožno redukovať len na ich mechanické plnenie. Predstavujú dôležitý podklad na realizáciu osobného plánovania, tvorby špecifickej stratégie a taktiky na výučbu jednotlivých predmetov, pričom je nevyhnutná kognitívna pestrosť a vytváranie panorámy myšlienkových možností žiakov. Z hľadiska vymedzeného učebného obsahu je kľúčovým prvkom uvedomovanie si pojmov, vzťahov medzi nimi. Následne je žiaduce tieto pojmy a vzťahy medzi nimi spolu s funkčnými faktami názorne zobrazovať do pamäťových myšlienkových máp, ktoré sa potom stávajú základným prostriedkom efektívnejšieho upevňovania a systematizácie nadobudnutých kompetencií žiakov.

Stanovené štandardy si učitelia môžu špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti svojich žiakov. Vzdelávací štandard treba chápať v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovať, ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti.

12. Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán je dokument, ktorý stanovuje časové dotácie vyučovacích predmetov v ŠVP podľa ročníkov. Učebný plán je realizovaný v rámci týždenného rozvrhu vyučovacích hodín pre jednotlivé triedy v ročníku. Obsah vzdelávania vychádza zo vzdelávacích štandardov ŠVP.

Rámcový učebný plán pre nižšie stredné vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť	Predmet	5.		6.		7.		8.		9.		Spolu	
		ŠVP	+1.h	ŠVP	+1.h	ŠVP	+1.h	ŠVP	+1.h	ŠVP	+1.h	ŠVP	+1.h
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	5		5		4	1	5		5		24	1
	anglický jazyk	3		3		3		3		3		15	0
	druhý cudzí jazyk									0	2	0	2
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	1	4	1	4	1	4	1	5		21	4
	informatika	1		1		1		1				4	0
	finančná gramotnosť										1	0	1
Človek a príroda	fyzika			2		1		2		1		6	0
	chémia					2		2		1		5	0
	biológia	2		1	1	2		1	1	1	1	7	3
Človek a spoločnosť	dejepis	1	1	1	1	1		1		2		6	2
	geografia	2		1	1	1	1	1	1	1	1	6	4
	občianska náuka			1		1		1		1		4	0
	regionálna výchova		1				1					0	2
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova	1		1		1		1		1		5	0
Človek a svet práce	technika	1		1		1		1		1		5	0
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1		1		1				4	0
	výtvarná výchova	1		1		1		1		1		5	0
Zdravie a pohyb	telesná a šport. výchova	2		2		2		2		2		10	0
Základ		24		25		26		27		25		127	
Voliteľné (disponibilné) hodiny*			3		4		4		3		5		19
Spolu		27		29		30		30		30		146	

* Poznámka č. 6 + vlastné poznámky k RUP

Poznámky k učebnému plánu:

1. Vyučovanie sa začína o 7,50 hod.
2. Rámcový učebný plán vymedzuje týždenný počet vyučovacích hodín. Vyučovací hodina trvá 45 minút, počet vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch a predmetoch ustanovujú učebné plány školského vzdelávacieho programu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania, pričom musí byť zachovaná minimálna celková časová dotácia, ktorá je pri časovej dotácii jedna hodina týždenne 33 hodín ročne.

3. Proces výchovy a vzdelávania sa uskutočňuje podľa rozvrhu hodín, ktorý je zverejnený v každej triede príslušného ročníka.

4. Škola môže pri tvorbe školského vzdelávacieho programu rozdeliť hodinové dotácie a vzdelávacie štandardy na celý stupeň vzdelávania pri zachovaní postupnosti jednotlivých vzdelávacích štandardov a celkového počtu vyučovacích hodín jednotlivých vyučovacích predmetov za predpokladu, že zachová ich vnútornú logickú štruktúru a zásadu veku primeranosti.

5. Škola môže po prerokovaní v rade školy v školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však na 108 hodín na 1. stupni a na 161 hodín na 2. stupni. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú financované z vlastných zdrojov.

6. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na:

a. Vyučovací predmet telesná a športová výchova v rozsahu jedna vyučovacia hodina týždenne v každom ročníku. Takto vyčlenenú vyučovaciu hodinu možno nahradiť:

- a) športovým výcvikom v trvaní najmenej 30 hodín počas školského roka,
- b) 45 minútami pravidelného aktívneho pohybu za týždeň počas školských prestávok,
- c) jednou hodinou pravidelného aktívneho pohybu za týždeň v rámci školského klubu detí.

Ak škola nahradí jednu hodinu telesnej a športovej výchovy jedným z opatrení podľa písm. a) – c), využije disponibilnú hodinu na vyučovanie iného predmetu.

b. Dotvorenie školského vzdelávacieho programu. Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:

- vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;
- vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe;
- vyučovacie predmety, ktorých obsah je doplnením vyučovacieho predmetu pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktorí nemôžu napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorí postupujú podľa individuálnych vzdelávacích programov;
- špecifické vyučovacie predmety pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Dotáciu disponibilných hodín škola použila v nasledujúcich predmetoch (viď. Vlastné poznámky k RUP).

7. Škola je povinná z rámca voliteľných hodín ponúknuť žiakom 7.– 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov: francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk podľa možností školy a záujmu žiakov, a to najmenej 2 vyučovacie hodiny týždenne, alebo poskytnúť adekvátnu náhradu v podobe iných voliteľných predmetov. Ponuku iných voliteľných predmetov škola žiakom zverejní v dostatočnom čase pred začiatkom nasledujúceho školského roka tak, aby žiaci mali možnosť vybrať si buď cudzí jazyk alebo príslušný voliteľný predmet.

8. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roka.

9. Počet skupín a počet žiakov v skupine sa určuje podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy, podľa charakteru činnosti žiakov, podľa náročnosti predmetu (okrem predmetu technika) s ohľadom na požiadavky ochrany zdravia a bezpečnosti práce. Vo vyučovacích predmetoch vzdelávacej oblasti Človek a príroda sa rozdelenie žiakov odporúča pri tých témach, kde sa vyžaduje nadobúdanie a overovanie praktických zručností žiakov. Počet žiakov v skupine sa môže zvýšiť najviac o troch žiakov.

10. Vo vyučovacom predmete technika riaditeľ školy zohľadní personálne -odborné a materiálne - technické podmienky školy tak, aby v každom ročníku boli zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.

11. Na vyučovanie predmetov náboženská výchova a etická výchova sa trieda rozdeľuje na skupiny s najvyšším počtom 20 žiakov. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12 žiakov, spájame do skupín žiakov rozličných ročníkov. Voľbu príslušného vyučovacieho predmetu nie je možné v priebehu školského roka zmeniť.

12. Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl je učivo „Ochrana života a zdravia“ Obsah učiva sa realizuje účelovými cvičeniami dvakrát ročne v rozsahu 2 dní – teoretická príprava a cvičenie v teréne.

13. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so ZZ a žiaci s nadaním v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania, s uplatnením špecifik pre výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním.

14. Škola môže poskytovať vzdelávanie v úvodnom ročníku pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou ľahkého stupňa a pre žiakov s vývinovými poruchami ľahkého stupňa . Celkový týždenný počet vyučovacích hodín v úvodnom ročníku je 20 hodín.

Vlastné poznámky k RUP:

Predmet informatika sa vyučuje v odbornej počítačovej učebni.

Vyučovanie techniky prebieha v dielni.

Poznámky k RUP a vyučovaniu TSV:

Vyučovanie telesnej a športovej výchovy sa realizuje na školskom dvore, multifunkčnom ihrisku a v telocvični.

Rozsah vyučovania telesnej a športovej výchovy bol upravený dodatkami k štátnym vzdelávacím programom pre základnú školu (2024) a spracovaný v konsolidovanom znení. Konsolidované znenie – druhý stupeň ZŠ:

<https://www.minedu.sk/data/att/349/30569.011060.pdf>

V rámci neho boli zverejnené „Odporúčania pre školy k realizácii tretej hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova.“ Navýšená hodina telesnej a športovej výchovy v ročníkoch 5. – 9. bude realizovaná formou vyučovacích blokov – športové dni, športové a pohybové aktivity, turistické vychádzky v prírode, účelové cvičenia.

Realizácia športových a pohybových aktivít ako náhrada za jednu hodinu telesnej a športovej výchovy z voliteľných hodín počas šk. roka 2024/2025

1. Športové dni (rôzne súťažné disciplíny) – 5 hodín
2. Turistické vychádzky do okolia školy – v rámci Svetového dňa turistiky a Svetového dňa pohybu - 10 hodín
3. Európsky týždeň športu (pohybové a športové aktivity): 5 hodín
4. Zober loptu nie drogu (súťaže medzi triedami) – 5 hodín
5. Beh školy – 5 hodín
6. Školská športová olympiáda – 3 hodín

Celkový vyučovací čas bude zodpovedať tridsiatim trom 45-minútovým vyučovacím hodinám.

K pohybovým aktivitám realizovanými v priebehu školského roka, na ktorých sa žiaci 2. stupňa zúčastňujú patria aj:

- účelové cvičenia 2 –krát ročne (časová dotácia 5-krát 45 minút),
- aktívne prestávky – počas veľkej prestávky sa žiaci pohybujú voľne po chodbách, v prípade priaznivého počasia trávajú prestávky aktívnym pohybom na školskom dvore,
- turnaj medzi chlapcami II.stupňa vo futbale,
- turnaj medzi dievčatami II.stupňa vo vybíjanej.

Využitie disponibilných hodín v jednotlivých ročníkoch:

5.ročník: disponibilné hodiny v 5.ročníku sme využili na navýšenie časovej dotácie o 1 vyučovaciu hodinu v predmetoch matematika, dejepis. V rámci voľných disponibilných hodín sme vytvorili nový predmet Regionálna výchova, ktorý má vypracované vlastné učebné osnovy.

6.ročník: disponibilné hodiny sme využili na navýšenie časovej dotácie o 1 hodinu vo vyučovacích predmetoch matematika, dejepis, geografia, biológia.

7.ročník: jednou hodinou sme navýšili časovú dotáciu vo vyučovacích predmetoch matematika, geografia. Ako alternatívu k dvom hodinám cudzieho jazyka sme navýšili hodinovú dotáciu v predmete SJL a vytvorili sme nový predmet Regionálna výchova, ktorý má vypracované vlastné učebné osnovy.

8.ročník: v 8. ročníku sme mali možnosť využiť tri disponibilné hodiny. Ako alternatívu k dvom hodinám cudzieho jazyka sme navýšili hodinovú dotáciu vo vyučovacích predmetoch matematika a biológia. Jednou hodinou sme posilnili vyučovanie predmetu geografia.

9.ročník: z počtu 5-tich disponibilných hodín sme posilnili 2 hodinami druhý cudzí jazyk, 1 hodinou sme zvýšili časovú dotáciu vo vyučovacích predmetoch biológia, geografia a 1 hodinu sme poskytli na vyučovanie nového predmetu Finančná gramotnosť, ktorý má vypracované vlastné učebné osnovy.

Využitie voľných disponibilných hodín je rozpracované v jednotlivých UO predmetov.

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015.